

Xizmatlar sohasining rivojlanishi

Xizmatlar sohasining rivojlanishi hozirgi zamon iqtisodiyotida muhim ahamiyat kasb etadi. Xizmatlar sohasida ilmiy bilimlar, nomoddiy shakldagi to'plamlar, axborot texnologiyalari va tadbirkorlik faoliyati integratsiyasi kabi iqtisodiy o'sishning asosiy omillari shakllanmoqda.

Iqtisodiyotning ushbu sektori turli xil faoliyat turlarini o'z ichiga olib, ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga yordam beradi. Ushbu faoliyatning yakuniy natijasi tayyor mahsulot emas, balki ko'rsatilgan xizmatlardir. Xizmatlar nafaqat korxonalarga, balki jismoniy shaxslar - yakuniy iste'molchilarga ham ko'rsatilishi mumkin.

Xizmatlar sohasi ko'lami juda xilma-xildir. Bunga mahsulotlarni ishlab chiqaruvchidan mijozga etkazib berish, shu qatorida ko'ngilochar tadbirlarni tashkillashtirish, shuningdek, sartaroshxonalar, restoranlar, ta'mirlash ustaxonalari, sport klublari, sayyoqlik agentliklari va boshqalar kiradi.

Innovatsion texnologiyalarni joriy etish va an'anaviy xizmatlarni rivojlantirish bo'yicha aniq maqsadli kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish ishlab chiqarilgan bozor xizmatlar hajmini oshishiga olib keladi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi - 2958,6 mlrd. so'm

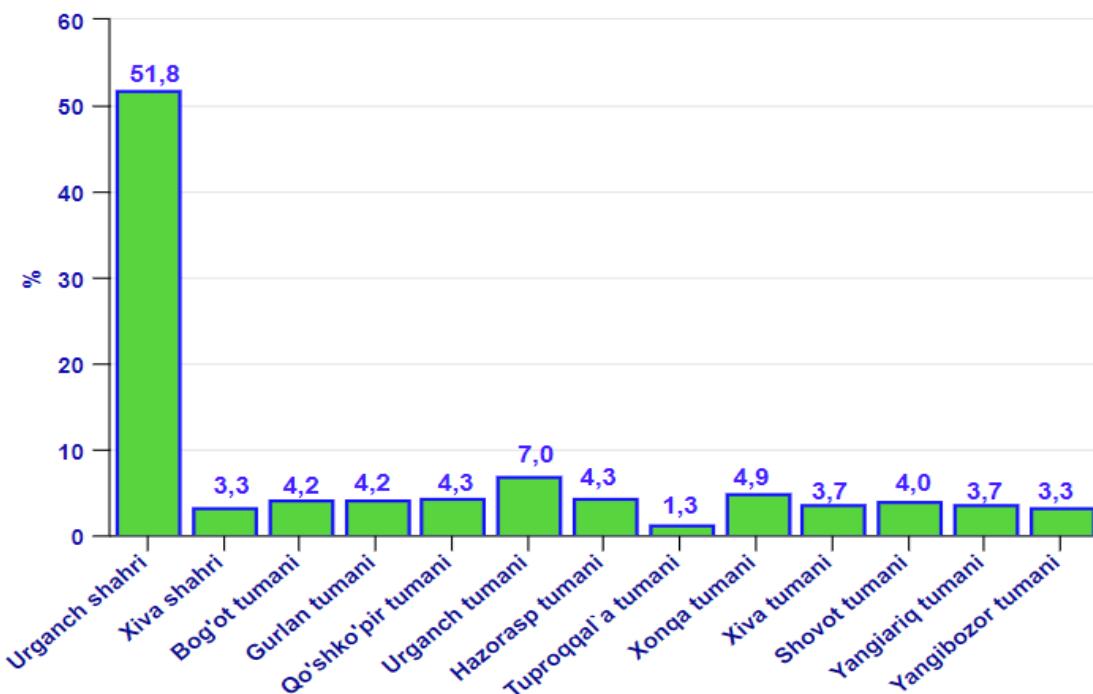
Ko'rsatilgan bozor xizmatlarining o'sish sur'ati - 102,1 %

2020-yil yanvar-iyun oylarida dastlabki ma'lumotlarga ko'ra ko'rsatilgan xizmatlar hajmi 2958,6 mlrd. so'mga teng bo'ldi. 2019-yilning mos davriga nisbatan o'sish sur'ati 102,1 % ni tashkil etdi.

Ijtimoiy, siyosiy, jamoatchilik muammolarni, tumanlarning iqtisodiy salohiyatini ko'tarmasdan, ularning barqaror rivojlanishisiz hal qilib bo'lmaydi. Hududiy siyosat maqsadlariga faqat iqtisodiy jihatdan samarali bo'lgan loyihalarni amalga oshirish orqali erishish mumkin.

Zamonaviy O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish istiqbollari milliy va mahalliy manfaatlarni hisobga olgan holda respublikaning har bir iqtisodiy tumani va viloyatlarining barcha resurslaridan oqilona foydalanishiga bog'liqdir.

2020-yil yanvar-iyun oylarida ko'rsatilgan bozor xizmatlari tarkibida hududlar ulushi, %

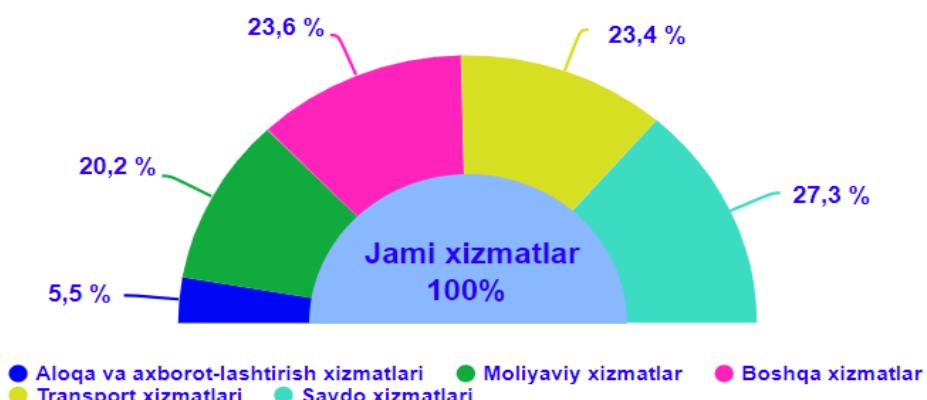
Xizmatlarning umumiyligi hajmida Urganch shahrining ulushi eng ahamiyatli bo'lib, 51,8 % ni tashkil etadi. Bu aholi real daromadlari boshqa tumanlardan ko'ra yuqoriq ekanligi bilan izohlanadi.

Bundan tashqari, eng katta ulush Urganch (7,0 %), Xonqa (4,9 %), Hazorasp (4,3 %) va Qo'shko'pir (4,4 %) tumanlarida qayd etildi.

Xizmatlar sohasida hududlarning eng past ulushi Tuproqqa'l'a tumani (1,3 %), Yangibozor tumani (3,3 %) va Xiva shahrida (3,3 %) kuzatildi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'satilgan bozor xizmatlari tarkibida eng katta ulushni savdo xizmatlari egallaydi. Shunday qilib, 2020-yil yanvar-iyun oylarida ularning ulushi 27,3 % ni tashkil etdi. Shu bilan birga, yuqori ko'rsatkichlar transport xizmatlari (23,4 %), moliyaviy xizmatlar (20,2 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (5,5 %) bo'yicha qayd etildi.

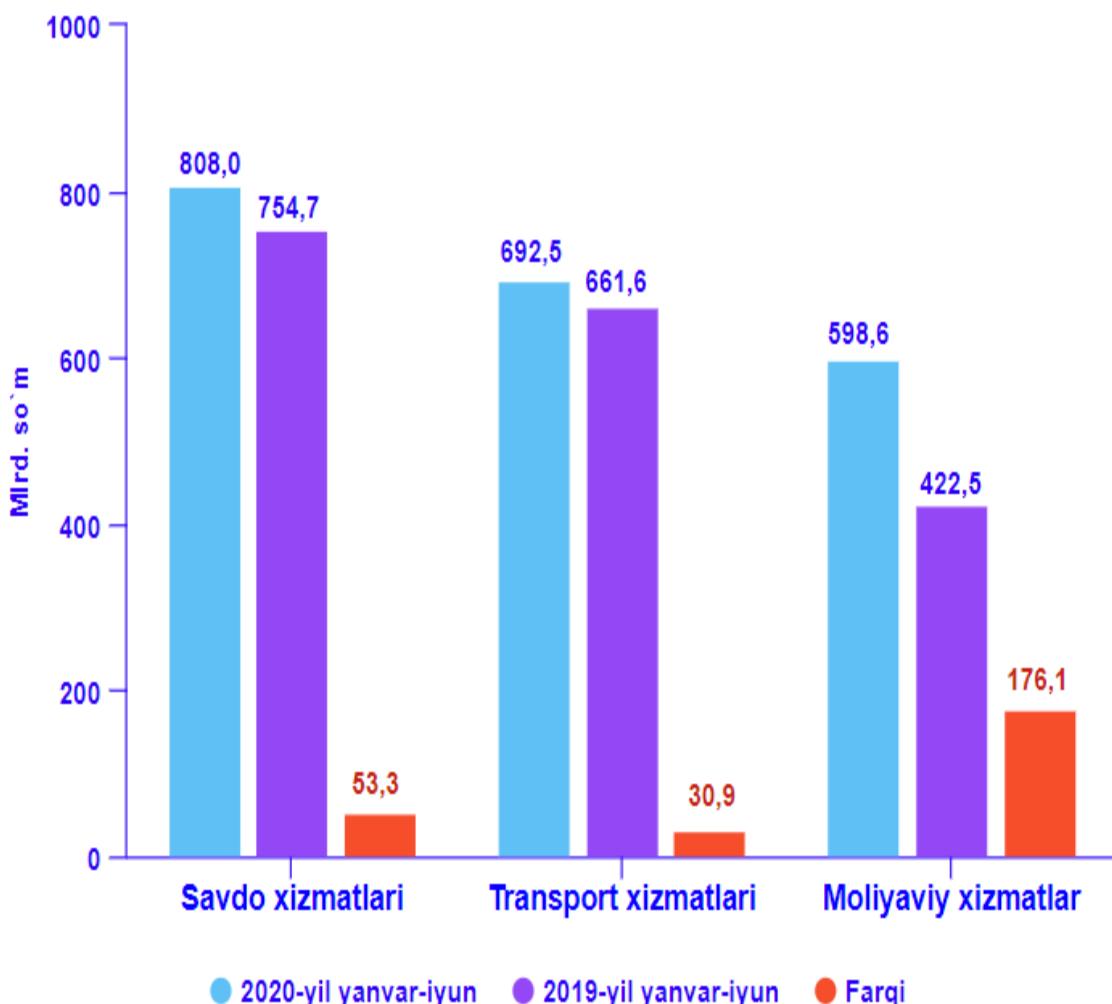
2020-yil yanvar-iyun oylarida xizmatlar tarkibi (jami hajmga nisbatan), %

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar – 1,7 %, me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar – 2,1 %, shuningdek ijara xizmatlari - 2,1 %, yashash va ovqatlanish xizmatlari bo'yicha - 2,2 % uncha yuqori bo'lgagan ulush qayd etildi.

Deyarli barcha tumanlarda bozor xizmatlari hajmining o'sishi savdo va transport xizmatlari, moliyaviy xizmatlar kabi xizmatlar tarkibidagi ulushining o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatilmoqda.

**Ayrim xizmat turlari hajmining
taqqoslanishi, mlrd. so‘m**

Joriy yilning yanvar-iyun oylarida 2019-yilning mos davriga nisbatan ko‘rsatilgan bozor xizmatlari hajmining o‘sishiga moliyaviy xizmatlar (176,1 mlrd. so‘mga), savdo xizmatlari (53,3 mlrd. so‘mga) va transport xizmatlari (30,9 mlrd. so‘mga) hajmining oshishi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

**2020-yil yanvar-iyun oylarida ishlab chiqarilgan
xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari**

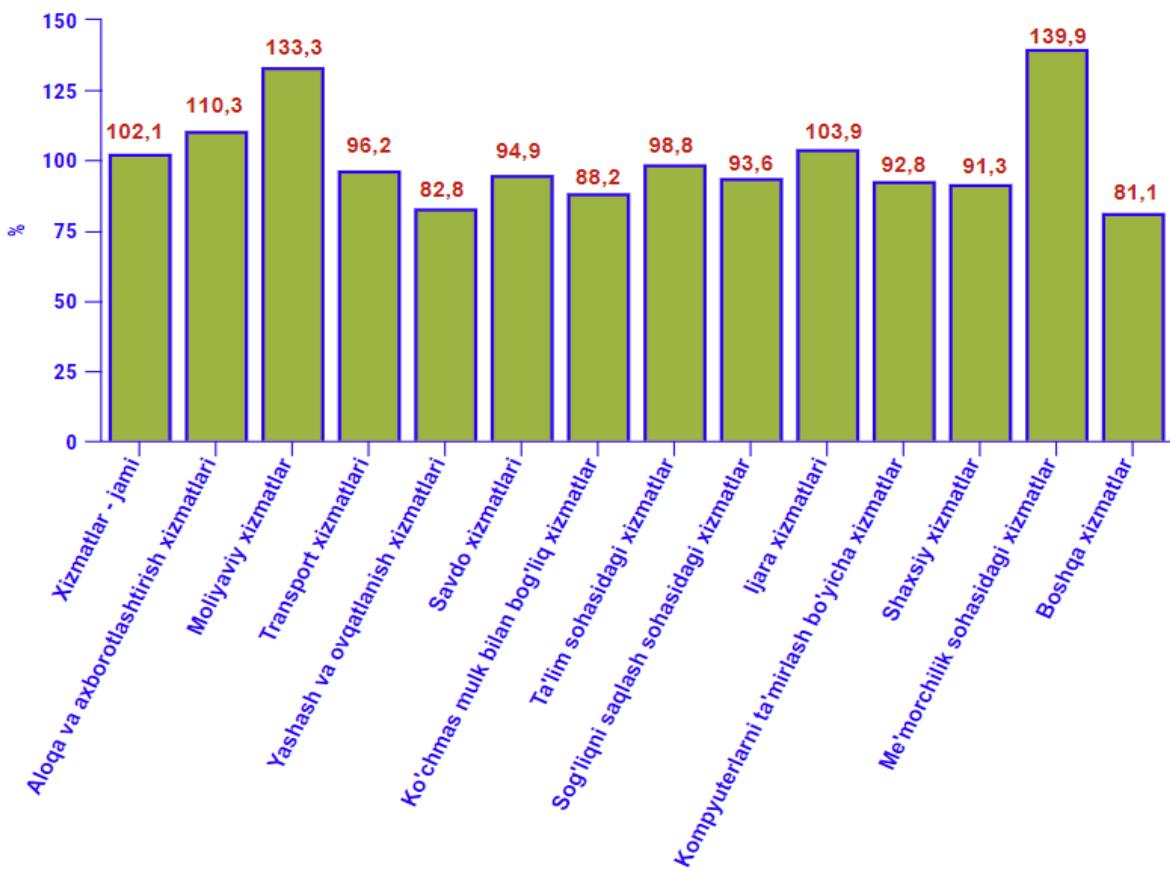
	Hajmi, mlrd. so'm:	O'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati, %:
Xizmatlar, jami	2958,6	102,1
shu jumladan:		
aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	161,6	110,3
moliyaviy xizmatlar	598,6	133,3
transport xizmatlari	692,5	96,2
shu jumladan: avtotransport xizmatlari	662,5	96,2
yashash va ovqatlanish xizmatlari	65,3	82,8
savdo xizmatlari	808,0	94,9
ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar	80,3	88,2
ta'lim sohasidagi xizmatlar	126,7	98,8
sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	48,9	93,6
ijara xizmatlari	60,9	103,9
kompyuterlar va maishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlar	95,0	92,8
shaxsiy xizmatlar	86,8	91,3
me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	61,5	139,9
boshqa xizmatlar	72,5	81,1

**2020-yil yanvar-iyun oylarida shahar va tumanlar bo'yicha
ko'rsatilgan xizmatlar hajmi**

	Hajmi, mlrd. so'm:	O'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati, %:
Xorazm viloyati	2958,6	102,1
Urganch shahri	1532,0	105,8
Xiva shahri	96,7	105,6
<i>tumanlar:</i>		
Bog'ot	125,1	102,1
Gurlan	123,2	93,6
Qo'shko'pir	126,2	106,0
Urganch	208,5	83,1
Hazorasp	126,9	89,8
Tuproqqa'l'a	39,1	89,0
Xonqa	145,0	102,3
Xiva	109,9	103,3
Shovot	118,2	102,6
Yangiariq	109,1	109,7
Yangibozor	98,7	113,0

Zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanish, aholining ta'lif va madaniy darajasini oshirish, ko'rsatilayotgan xizmatlar doirasini kengaytirishga yordam beradi.

**2020-yil yanvar-iyun oylarida
bozor xizmatlarining o'sish sur'atlari, %**

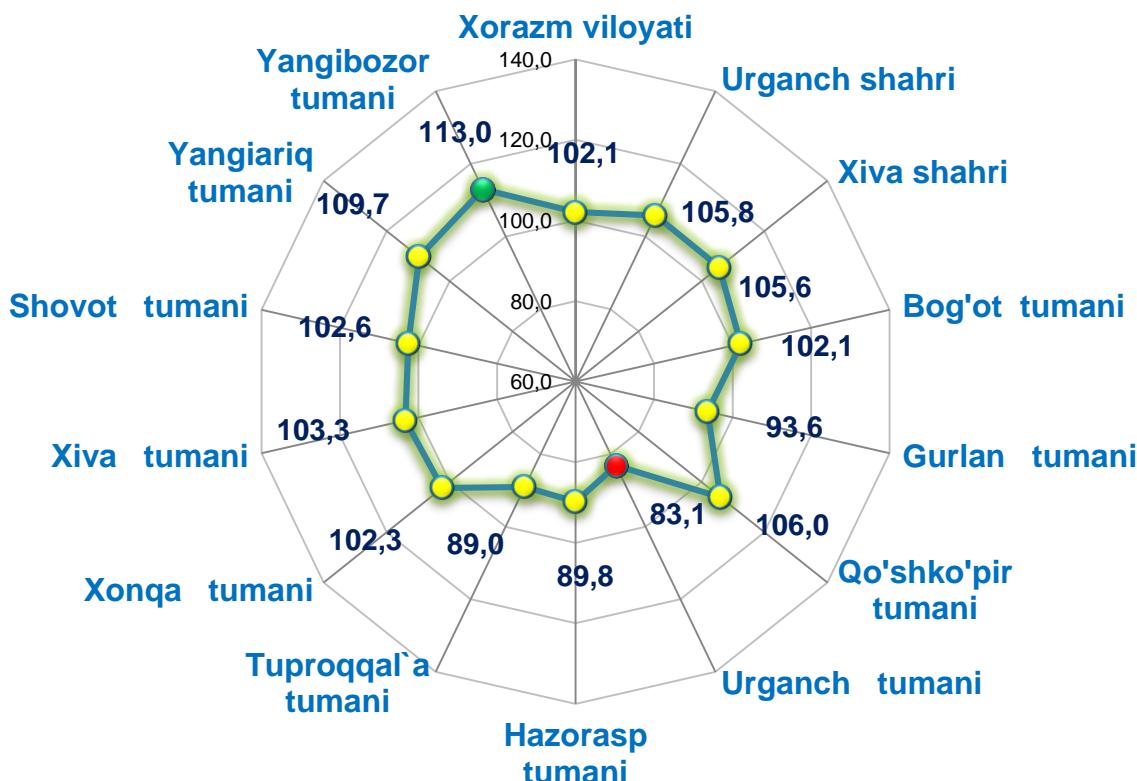
2020-yil yanvar-iyun oylarida 2019-yilning mos davriga nisbatan me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar (139,9 %), moliyaviy xizmatlar (133,3 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (110,3 %). ijara xizmatlari (103,9 %), kabi xizmatlarda yuqori o'sish sur'atlari kuzatildi.

Shaharlar va tumanlar o'rtaida Urganch shahri (1532, mlrd. so'm) yetakchilik qilmoqda. 2019-yilga nisbatan ko'rsatilgan bozor xizmatlarining o'sish sur'ati Urganch shahri bo'yicha 105,8 % ni tashkil etdi.

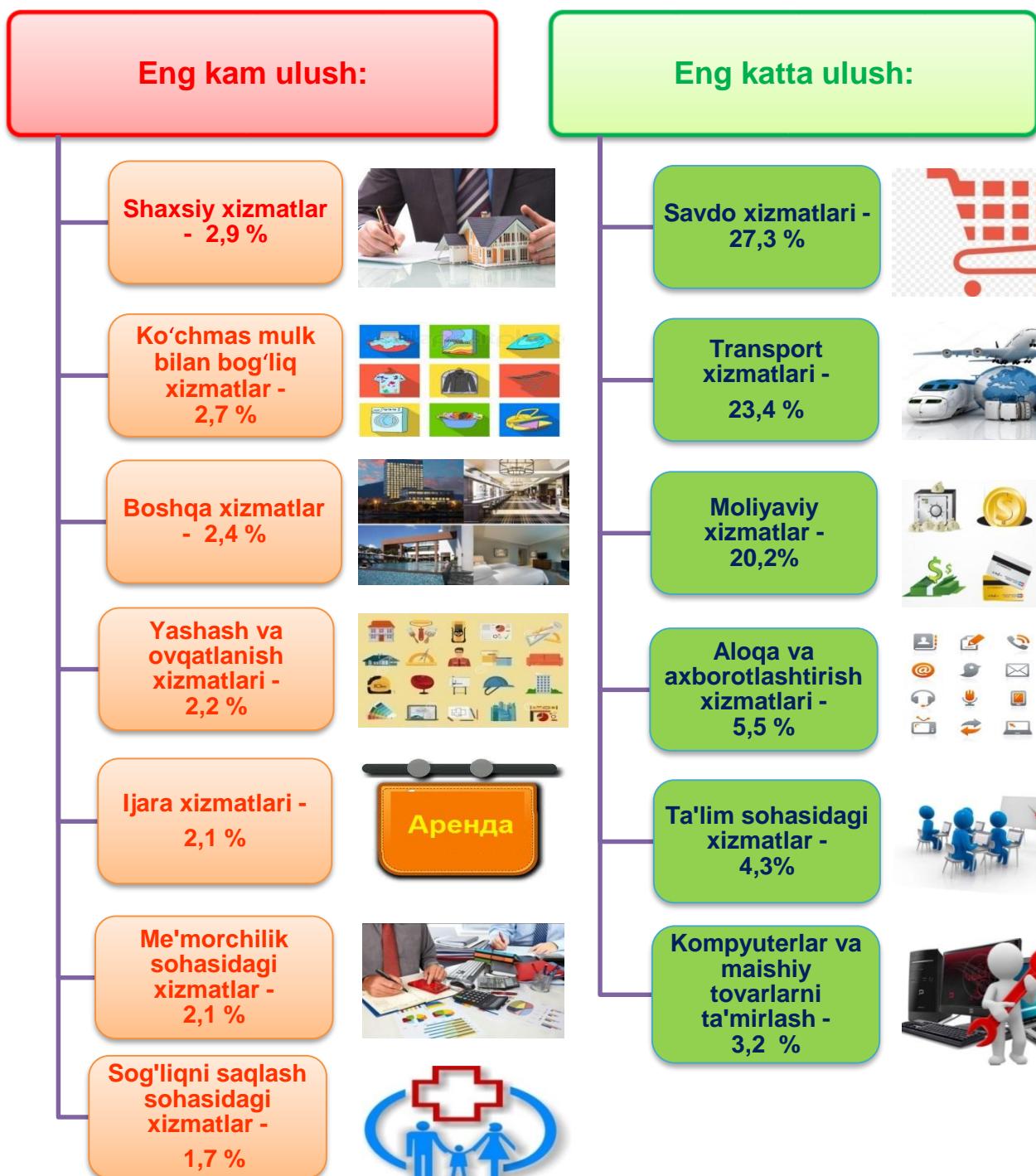
Eng kichik hajm Tuproqqa'l'a tumanida (39,1 mlrd. so'm) va Xiva shahrida (96,7 mlrd. so'm) kuzatildi.

2019-yilning mos davriga nisbatan 2020-yil yanvar-iyun oylarida eng yuqori o'sish sur'atlari Yangibozor tumanida (113,0 %) va Yangiariq tumanida (109,7 %) qayd etildi.

2020 yil yanvar-iyun oylarida shahar va tumanlar bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlarining o'sish sur'atlari, %

2020-yil yanvar-iyun oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha xizmatlar tarkibi, %

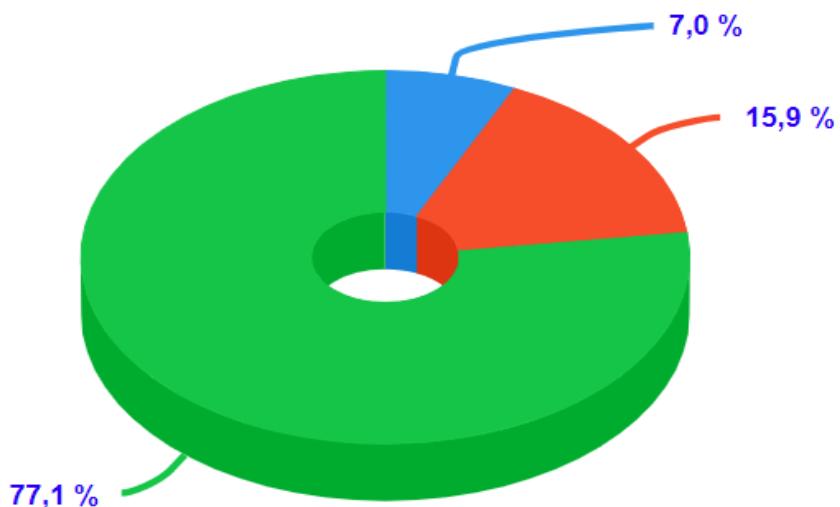

Hozirgi vaqtida savdo sohasi iste'molchilarning bozor talabini shakllantirish jarayonida faol ishtirokchi hisoblanadi. Bugungi kunda savdo xizmatlari mamlakat iqtisodiyotida ko'rsatilayotgan umumiy hajmining sezilarli qismini tashkil etadi. Respublikada zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalangan holda chakana savdo tarmoqlari faol rivojlanmoqda.

2020-yil yanvar-iyun oylarida savdo xizmatlari hajmi 808,0 mlrd. so'mga teng bo'ldi. Ko'rsatilgan xizmatlar umumiy hajmidagi ulushi 27,3 % ni tashkil etdi.

2019-yilning mos davriga nisbatan savdo xizmatlarining hajmi 53,3 mlrd. so'mga oshdi.

2020-yil yanvar-iyun oylarida savdo xizmatlari tarkibi, %

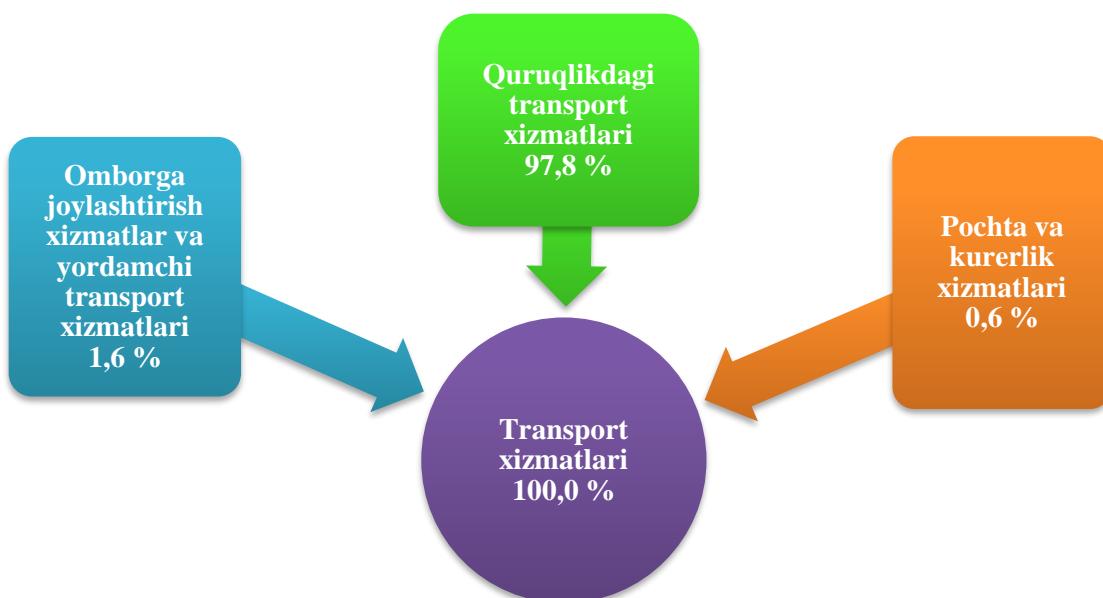
- Avtomobillar va mototsikllarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlarni qo'shgan holda avtomobillar va mototsikllar ulgurji va chakana savdosini bo'yicha xizmatlar
- Ulgurji savdo bo'yicha xizmatlar (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari)
- Avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari chakana savdo bo'yicha xizmatlar

Savdo xizmatlari tarkibida avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari chakana savdo bo'yicha xizmatlar katta salmoqqa ega bo'lib, uning ulushi 77,1 % ni tashkil etadi.

Ulgurji savdo bo'yicha xizmatlarining (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari) ulushi 15,9 % ga yetdi.

Avtomobillar va mototsikllarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlarni qo'shgan holda avtomobillar va mototsikllar ulgurji va chakana savdosini bo'yicha xizmatlar umumiy savdo xizmatlari hajmida 7,0 % ni egallaydi.

2020-yil yanvar-iyun oylarida transport xizmatlarining tarkibi, %

Transport xizmatlarining umumiy hajmida quruqlikdagi transport xizmatlari - 97,8 %, omborga joylashtirish xizmatlar va yordamchi transport xizmatlari – 1,6 %, pochta va kurerlik xizmatlari – 0,6 % ni tashkil etdi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) va moliya-kredit muassasalarini xizmatlari tez rivojlanayotgan xizmat turlari hisoblanadi. Yangi texnologiyalarga va bozorni erkinlashtirish natijalariga tayanib, bu faoliyat turlari hozirgi vaqtida rivojlanishning yangi bosqichi sifatida paydo bo'ldi va bugungi kunda jamiyatning texnologik taraqqiyoti va iqtisodiyotning globallashuvida hal qiluvchi rol o'yndaydi.

Ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini oshirish, AKT sohasida innovatsiyalarni joriy etish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar natijasida yangi turdagи xizmatlarning paydo bo'lishi aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmini oshirishga ta'sir ko'rsatadi.

2020-yil yanvar-iyun oylarida viloyat bo'yicha aloqa va axborotlashtirish xizmatlari 161,6 mlrd. so'mga teng bo'lib, 2019-yilning mos davriga nisbatan o'sish sur'ati 110,3 % ni tashkil etdi. Ko'rsatilgan xizmatlar umumiy hajmidagi ulushi 5,5 % ni tashkil etdi.

2020 yil yanvar-iyun oylarida aloqa va axborotlashtirish xizmatlari tarkibi, %

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmida eng katta ulush (97,0 %) telekommunikatsiya xizmatlari (simli va mobil aloqa xizmatlari, Internet, yo'ldosh aloqa xizmatlari va b.q.) hissasiga to'gri keladi.

Moliya-bank tizimini isloh qilish bo'yicha olib borilayotgan izchil chora-tadbirlar iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish, aholi bandligini va farovonligini ta'minlashda muhim omil bo'lmoqda.

Zamonaviy bank xizmatlari ko'rsatish, jumladan, "raqamli" banklar va chakana xizmatlar ko'rsatishga ixtisoslashgan bank bo'linmalarini tashkil etish uchun innovatsion bank texnologiyalarini joriy qilish, masofadan turib bank xizmatlarini ko'rsatish, to'lov tizimini yanada rivojlantirish moliyaviy xizmatlarning jadal rivojlanishiga yordam beradi.

2020-yil yanvar-iyun oylarida moliyaviy xizmatlar hajmi 598,6 mlrd. so'mga teng bo'lib, 2019-yilning mos davriga nisbatan o'sish sur'ati 133,3 % ni tashkil etdi.

2020-yil yanvar-iyun oylarida moliyaviy xizmatlarning tarkibi, %

Moliyaviy xizmatlar umumiy hajmida sug'urta va nafaqa ta'minoti bo'yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlar (92,1 %) katta salmoqqa egadir.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar hajmida oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlar 75,0 % ulush bilan yetakchilik qilmoqda. Yashash bo'yicha xizmatlar ulushi 25,0 % ga to'g'ri keladi.

2020-yil yanvar-iyun oylarida yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarining tarkibi, %

**Yashash va ovqatlanish
bo'yicha xizmatlar - 100 %**

**Oziq-ovqat va ichimliklar
bilan ta'minlash xizmatlari
75,0 %**

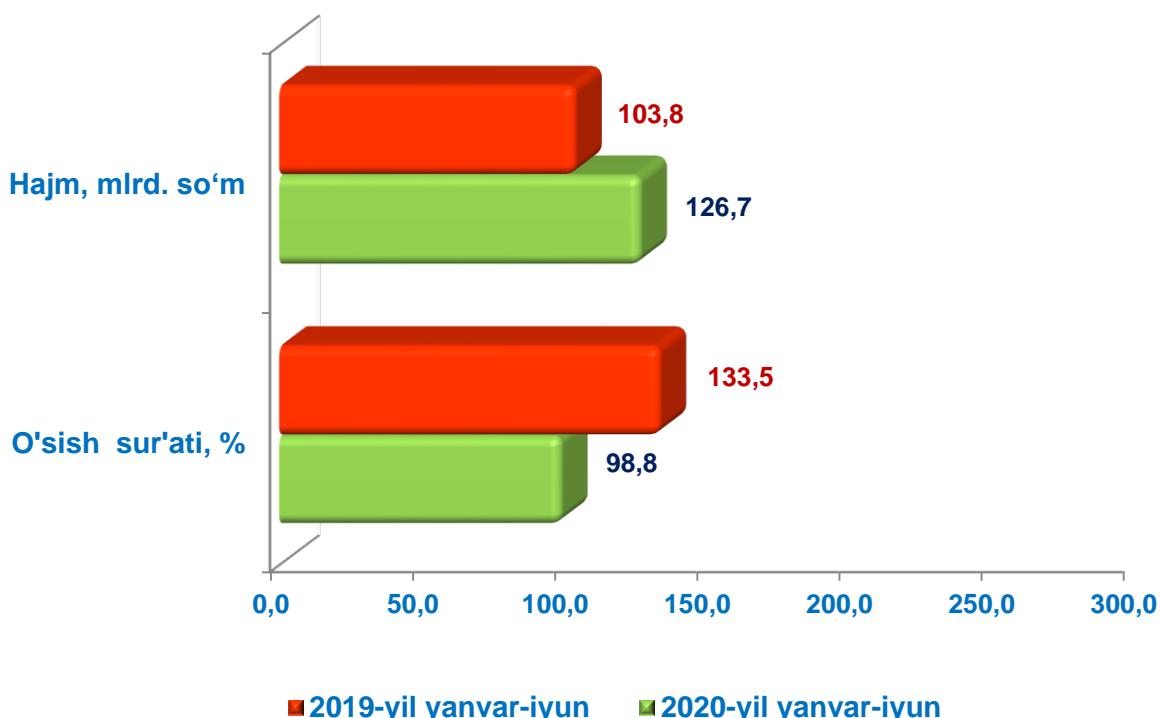
**Yashash bo'yicha xizmatlar
25,0 %**

2019-yilning mos davriga nisbatan yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning o'sish sur'ati 82,8 % ni tashkil etdi.

Ta'lif sohasidagi olib borilayotgan islohotlar avvalambor insonlar ongini va fikrlash doirasini kengaytirishga hamda ma'naviyatini yuksaltirishga yordam bermoqda.

2020 - yil yanvar-iyun oylarida ta'lif sohasidagi xizmatlar hajmi 126,7 mlrd. so'mga teng bo'ldi. Ko'rsatilgan xizmatlar umumiyligi hajmidagi ulushi 4,3 % ni tashkil etdi.

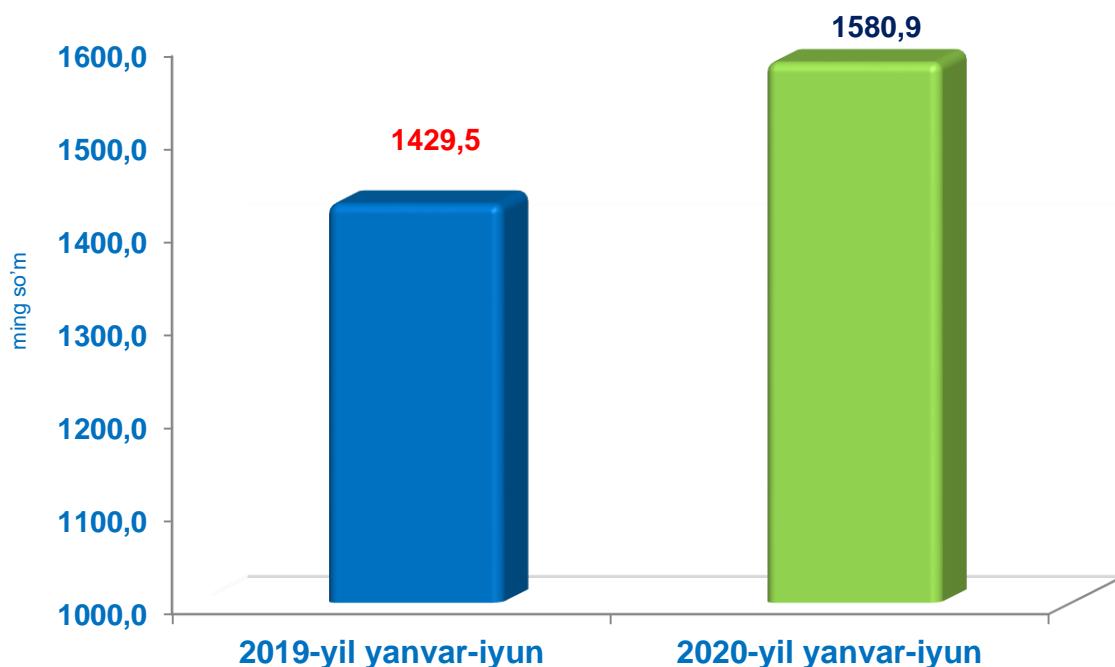
Ta'lif sohasidagi xizmatlar hajmi va o'sish sur'atlarining taqqoslanishi

2019-yilning mos davri bilan taqqoslaganda ta'lif sohasidagi xizmatlarning hajmi 22,9 mlrd. so'mga oshdi.

Xorazm viloyatida aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlar hajmining har oyda o'sishi kuzatilmoxda. Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlar hajmi 2019-yilning mos davriga nisbatan 151,4 ming so'mga oshib, 1580,9 ming so'mga teng bo'ldi. O'sish sur'ati 100,4 % tashkil qildi.

Viloyat bo'yicha aholi jon boshiga ko'rsatkichlar

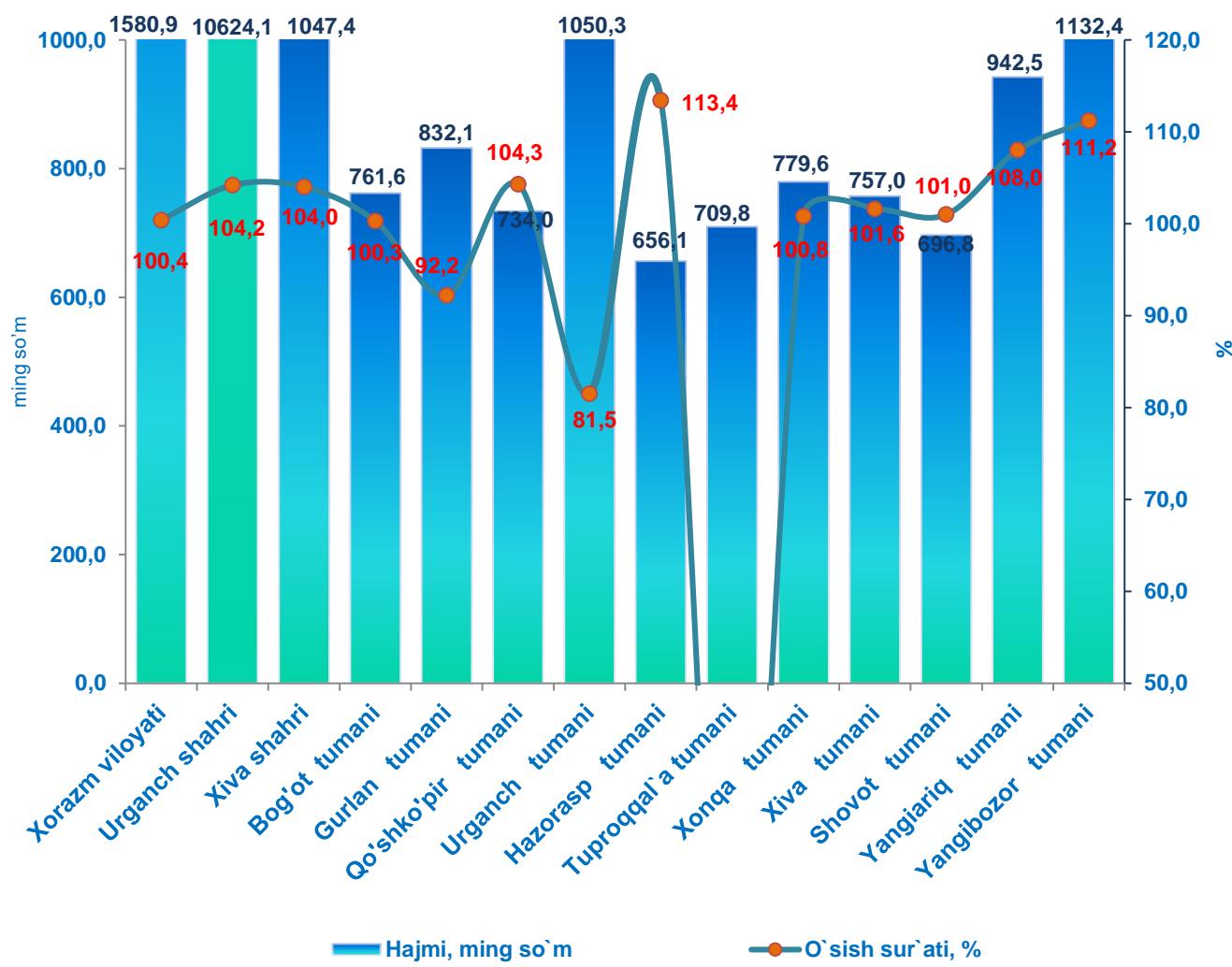
Xizmatlar sohasini rivojlantirish ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotini shakllantirish uchun eng muhim shartlardan biri hisoblanadi. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan bozor islohotlarining ijobiy natijalari xizmatlar sohasini yanada rivojlantirish, jamiyatni rivojlantirishning eng muhim ijtimoiy-iqtisodiy vazifalarini hal etishda uning rolini oshirish bilan uzviy bog'liqdir.

Shahar va tumanlar o'rtaida Urganch shahri (10624,1 ming so'm) yetakchilik qilmoqda. 2019-yilning mos davriga nisbatan aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlarining o'sish sur'ati Urganch shahri bo'yicha 104,2 % ni tashkil etdi.

Aholi jon boshiga to‘g‘ri kelgan eng kichik hajm Xazorasp tumanida (656,1 ming so‘m), Shovot tumanida (696,8 ming so‘m) va Tuproqqa‘la tumanlarida (709,8 ming so‘m) kuzatildi.

2019-yilning mos davriga nisbatan 2020-yil yanvar-iyun oylarida aholi jon boshiga ko‘rsatilgan bozor xizmatlarining eng yuqori o‘sish sur’atlari Xazorasp tumani (113,4 %) va Yangibozor tumani (111,2 %) da qayd etildi.

2020 - yil yanvar-iyun oylarida shahar va tumanlar bo‘yicha aholi jon boshiga ko‘rsatkichlar

*Xorazm viloyati statistika boshqarmasi
Xizmatlar sohasi statistikasi bo‘limi*

Mas’ul: K.Matchanov